MOŽNOSTI TRANSFERU OD TEORIE K PRAXI V NĚKTERÝCH OBLASTECH FILOSOFICKÉ KINANTROPOLOGIE

Emanuel Hurych

Katedra sportů, Vysoká škola polytechnická, Jihlava, ČR

Předloženo v březnu 2010

Text se zabývá existencí a realizací vazeb vyznačujících se těsným vztahem mezi dvěma entitami, v tomto případě mezi pohybovou aktivitou a filosofií. Pokouší se upozornit na to, že zejména přenos informací směrem od teorie k praxi ve skutečnosti zcela bezproblémový, a snaží se také nalézt důvody, proč tomu tak je. Dále se příspěvek zabývá otázkou, zda mají některé praktické problémy spojené s realizací pohybové aktivity skutečně být předmětem zájmu filosofické kinantropologie či nikoli. Část textu je věnována srovnání fenoménů nazývaných „návrat k přírodě“ a „návrat k pohybu“ a rozdílné situaci, pokud jde o realizaci jejich vztahu mezi teorií a praktickou aplikací. Právě „návrat k pohybu“ (tedy zvýšení míry pohybové aktivity běžné nesportující populace) je tou oblastí filosofické kinantropologie, na niž je článek zaměřen. V této souvislosti je zmíněna funkce jakéhosi průvodce od teorie k praxi, a význam této funkce. Ve vzájemném vztahu teorie a praxe dochází (dle autora) k větší míře toku podnětů a informací směrem od praxe k teorii. V textu jsou uvedeny některé překážky, které stojí v cestě průběhu opačného procesu. Vybrané příklady by měly pomoci zmíněné myšlenky dokreslit, jako ilustrativní je vybráno téma kalokagathie. V závěru jsou položeny otázky, které autor zodpovídá ze svého subjektivního pohledu, a vytváří tak možnou platformu pro diskusi.

Klíčová slova: *filosofická kinantropologie, teorie, pohybová aktivita, „návrat k přírodě“, „návrat k pohybu“.*

ÚVOD

Cílem následujícího textu je poukázat na skutečnost, že možnosti využití poznatků filosofie v kinantropologické praxi nejsou vyčerpány a že hledání dalších prostředků k takovéto aplikaci je žádoucí.

V úvodu je vhodné, v souvislosti s cílem článku, stručně zmínit související teoretická východiska. Podrobné členění prostoru kinantropologie, jakožto oboru zabývajícího se „pohybujícím se“ (v užším chápání „cvičícím“) člověkem uvádí ve svém pojetí sociokulturní kinantropologie Hodaň (2006). Zmiňuje i problémy, které ač se netýkají přímo pohybu člověka, jsou přesto pro obor kinantropologie důležité. Jde o uspořádání a fungování samotného systému tělesné kultury, řešení vztahů mezi společenským systémem s jeho podsystémy a systémem tělesné kultury, obsah, koncepci, fungování a řízení jednotlivých subsystémů tělesné kultury, problémy ekonomiky, marketingu, managementu sportovních a rekreačních aktivit a také o důsledky pro záměrným pohybem ovlivňovaného člověka ve společenské praxi.

Tentýž autor ve stejném díle vytvořil i strukturu dílčích kinantropologických disciplín. Mezi ně zařadil následující podobory kinantropologie: vývojová a strukturální, biologická, pedagogická a psychologická, ekonomická, sociokulturní, a konečně také filozofická¹ kinantropologie. „Ta stojí na pomezí mezi problematikou antropologickou a filozofickou. Je však spíše filozofickou než antropologickou disciplínou. Zabývá se nejobecnějšími problémy bytí „pohybujícího se“ člověka (člověk, pohyb, tělo, prožitek, možné světy, hra...). Její součástí je i problematika etiky, estetiky apod.“

Problematiku filosofické kinantropologie zkoumá Jirásek (2005), který prezentuje svůj projekt této kinantropologické disciplíny. Navrhuje a obhajuje jak termín „filosofická kinantropologie“, tak také pojem „pohybová kultura“. Podrobně dokládá, že název vědního oboru filosofie sportu, podle jeho mínění, nezahrnuje celou oblast pohybových aktivit. Termín „tělesná kultura“ se mu naopak jeví příliš obecný ve vztahu k pohybovým činnostem. Dále se autor zabývá konkrétními fenomény jako volný čas, vztah přírody a pohybové rekreace, areté, kalokagathia, paideia v pojetí soudobé zážitkové pedagogiky, vítězství a prohra, fair play, doping či olympismus.

¹ Ze zmíněných autorů Hodaň používá transkripci „filozofie“, Jirásek dává přednost přepisu „filosofie“, v citátech je zachováno originální znění. Autor tohoto článku užívá transkripci „filosofie“.

Tato vstupní informace o obou zásadních systémových konceptech – sociokulturní kinantropologii a filosofické kinantropologii může být užitečná z pohledu dalšího textu a dává výchozí pozici pro návrat k titulní otázce.

Pokud jde o filosofickou kinantropologii, pak je nutno uvést, že v evropském měřítku v současnosti stále převládá používání názvu filosofie sportu. Předmět jejího zájmu naznačuje citace z úvodníku k prvnímu číslu oficiálního časopisu British Philosophy of Sport Association *Sport, Ethics and Philosophy*, kde editor Mike McNamee hovoří o zaměření na “analysis and interrogation of key ideas and issues of games, play, sports and related movement activity practices such as coaching, health promotion and education²“. To dokumentuje reálný zájem o praktické problémy pohybových aktivit.

Problematika tohoto textu, kterou lze z určité části považovat za téma filosofické kinantropologie, a svým způsobem je nastolena coby problém k řešení, má nepochybně značný přesah do dalších kinantropologických oborů.

POTŘEBA REFLEXE VE VZTAHU EMPIRIE ↔ TEORIE

V souvislosti s titulem článku lze položit následující otázku: Dává filosofická kinantropologie v současné podobě dostatečný prostor pro realizaci vazeb mezi filosofií a pohybovou aktivitou v konkrétních podmínkách? Teoreticky by tak tomu zřejmě mělo být a tato vazba by měla být oboustranná. Jirásek (2005) v rámci konceptu filosofické kinantropologie uvádí a dokazuje, že nejenom pohybová kultura potřebuje filosofii, ale „také filosofie může těžit z pohybové kultury“.

V čem lze hledat úskalí reálného fungování principu založeného na vztahu mezi teorií a praxí v oblasti pohybových aktivit? Je skutečností, že mezi filosofií, která je ze své podstaty zaměřena teoreticky, a pohybovou činností existuje ve skutečném světě bariéra. To není překvapivé, vztah mezi teorií a praxí je často problematický v mnoha různých oborech lidské činnosti. Přitom, dříve než kdy jindy, dává současná postmoderní společnost technické možnosti pro přístup ke zdrojům informací, zejména prostřednictvím elektronických médií. Bělohradský (2007) v knize *Společnost nevolnosti* hovoří o tzv. „průhledném světě.“ Průhledném v tom slova smyslu, že nikdy dříve v historii nemělo lidstvo k dispozici tolik, často soukromých a detailních informací, jako je tomu dnes.

² Jedná se o analýzu a hledání klíčových témat a otázek v oblasti sportu a her a s nimi spojených konkrétních pohybových aktivit, jako je trénink, podpora zdraví a výchova (volně přeloženo).

„Komunikační hojnost prohlubuje archaizaci sociálních změn, pojímaných jako důsledek tlaku ideově sjednocených mas na politický systém. V postprůmyslových demokraciích řešíme problémy dvojího druhu. Zprvce problémy, které lze vyřešit *zvýšením kompetence diskutujících*: úplnější dokumentací, přesnějším výpočtem, pečlivějším pozorováním, pozornějším zobecněním faktů. Zadruhé pak musíme odpovídat na otázky, které *nelze rozhodnout růstem specializovaného poznání*.“ (Bělohradský, 2001)

V aplikaci na přenos teoretických studií do praxe v oblasti filosofické kinantropologie pak platí, že zvýšení kompetence diskutujících je limitováno jednak mírou jejich zainteresovanosti (měřeno mírou zájmu o teoretická východiska), jednak schopností diskutujících interpretaci těchto teoretických východisek porozumět. V tomto případě se jedná o implikační charakter transferu, od teorie k praxi. Důležitým se jeví druhý druh popsanych problémů – otázky, které nelze zodpovědět díky tomu, že dochází k růstu specializovaného poznání. Bělohradský tyto otázky označuje jako „hermeneutické“, což chápe tak, že odpovědi na ně lze hledat pouze osvětlením skrytého historického, psychologického, morálního a politického pozadí systému, v němž ty otázky vznikají. Zde bychom měli hovořit o ekvivalentním typu transferu mezi teorií a praxí, neboť bez zasazení do konkrétního prostředí není možno podstatu problému vůbec definovat.

Jak již bylo řečeno, Hodaň (2006) považuje filozofickou kinantropologii za vědní disciplínu, která stojí na „pomezí mezi oblastí kinantropologickou a filozofickou. Je však spíše disciplínou filozofickou“. Tento názor zřetelně ilustruje fakt, že jako taková vychází tato vědní disciplína svým obsahem i strukturou z filosofie a používá její vyjadřovací prostředky. Oproti ní pak stojí pohybové aktivity, jakožto jev velmi praktické povahy. Konkrétní zhmotnění těchto dvou svébytných sfér dává do protikladu na jedné straně filosofa a na druhé straně sportovce³. Oba tyto jedinci, coby reprezentanti určitých „světů“, mají možnost spolupracovat, studovat oblast působení toho druhého a vzájemně se obohacovat. K tomu je zapotřebí najít správnou formu komunikace. Slovník filosofa však není z důvodů, jež jsou zřejmé, slovníkem běžného člověka. Svět „pohybujících se jedinců“ lze chápat jako svět v tomto ohledu běžných lidí, čímž dochází k vytváření již zmíněných bariér. Bez existence společného jazyka, je komunikace složitá. Dochází k jejímu utlumení, a pokud probíhá, zákonitě vznikají nedorozumění, jež vedou k postupnému vzdalování se obou pozic.

³ Použití tohoto termínu záměrně poukazuje na jeho nepřesnost (příliš úzkou specifikaci) a je důvodem pro to, že dále je odkazováno na spojení „pohybující se jedinci“. Skupina „pohybujících se jedinců“ je velmi heterogenní, její vymezení je určitým zjednodušujícím krokem, který pro potřeby článku vytváří praktický protipól oproti (teoreticky zaměřené a více homogenní) skupině „filosofů“.

Lze nalézt řešení uvedeného problému ve změně vyjadřovacích prostředků jedné či druhé skupiny? Teoreticky by to možné být mohlo, dlouhodobá zkušenost však kladnou odpověď problematizuje. Výrazové prostředky filosofie jsou, i přes jejich pro filosofa široké spektrum, celkem jasně vymezeny a mají svůj historický kontext, jenž je po terminologické stránce vcelku jasně dán. Změna výrazových prostředků používaných skupinou „pohybujících se jedinců“ však také není zcela reálná. V rámci snahy o vyšší úroveň vzdělanosti a kultivace společnosti je správné se o jistou osvětu v této oblasti pokoušet, nicméně obec sportujících jedinců je velmi početná a značně heterogenní ve svém složení. Cílené pokusy o změnu výrazových prostředků mohou tak působit i kontraproduktivně. Smyslem snahy o zlepšení vzájemné komunikace mezi teorií a praxí není uskutečnění formálních změn, ale na základě teoretických závěrů dosáhnout konkrétních výstupů v podobě změn chování ve skupině „pohybujících se jedinců“. V dalších částech textu budou uvedeny příklady a následná argumentace proč je nutné na stávající situaci nerezignovat.

Již bylo použito přirovnání k jazykové komunikaci. Slovní zásoba se člení na aktivní a pasivní. Budeme-li hledat možnosti pro lepší realizaci komunikace mezi filosofem a sportovcem, popíšme nejprve situaci, kdy teorie odráží praxi. Aktivní slovní zásoba filosofa je velmi bohatá a obsahuje termíny, které běžný „pohybující se jedinec“ zřejmě nikdy neovládně. Naopak, aktivní slovní zásoba „pohybujícího se jedince“ je pravděpodobně zvládnutelná pro filosofa. Je zde tedy zajištěna možnost bezproblémového, ovšem jednostranného toku informací. Reflexe probíhající směrem od empirie k teorii by tudíž neměla působit problémem. Ve skutečnosti filosofové opravdu z empirie vycházejí a v případě filosofické kinantropologie se témata vycházející z pohybových aktivit stávají v jejich práci klíčovými (viz kapitola *Témata filosofické kinantropologie v rámci mezinárodních mítinků*). Otázkou zůstává, nakolik se který filosofický kinantropolog věnuje obecným filosofickým tématům a nakolik se je snaží spojovat s konkrétní pohybovou aktivitou. To se v individuálních případech značně liší.

O popsané reflexi v konkrétních souvislostech bude řeč později. Povšimněme si nyní druhého směru toku informací v uvedené komunikaci. Jsou-li výrazové prostředky filosofa pro „pohybujícího se člověka“ nedostatečně srozumitelné, je potřeba nalézt formu, jíž mohou být předávány. V jazykovém prostředí tuto funkci představuje překladatel. Toto označení je pro danou situaci pouze určitým přirovnáním, neboť jeho použití je vázáno především na formu. Překladatel obvykle významně nezasahuje do obsahu sdělení, v dané situaci je přesnějším výrazem označení průvodce. Úkolem průvodce je vybrat konkrétní myšlenky vycháze-

jící z teoretického prostředí a přenést je srozumitelnou formou do prostředí praxe. K tomu je zapotřebí mít také určité charisma a vysokou úroveň argumentačních schopností.

Název této kapitoly zmiňuje potřebu reflexe mezi teorií a praxí v oblasti pohybových aktivit. Text je motivován přesvědčením, že tato reflexe je nutná. V postmoderní společnosti se často projevuje značná rezignace na ideály. Souvisí s nivelizací hodnot a tradic. Ty jsou sice explicitně deklamovány, ale většinovým názorem jsou v praxi považovány za jakýsi historicky nutný balast.

Na poli pohybové aktivity, jakožto činnosti vysoce prakticky zaměřené, je zmíněná tendence ještě výraznější. V souvislosti s tímto tématem lze jako příklad zmínit i slova tehdejšího⁴ primátora města Prahy Pavla Béma ohledně s kandidatury Prahy na pořadatelství LOH: „Nebudu hovořit o sportu, o krásných myšlenkách, ale o penězích. Pro mě je olympiáda čistě ekonomický problém.“ (Hurych, 2007, 4).

O problematických důsledcích redukováného pohledu (v tomto případě na olympijské myšlenky) pojednává řada textů spojených s problematikou etiky a pohybu. Na tomto místě jde zejména o to poukázat na skutečnost, že tendence zúžit jádro problémů vznikajících v oblasti pohybových aktivit na ekonomický aspekt, je patrná i u osobností, které disponují rozhodovacími pravomocemi. Tato situace je podmíněna jednak tím, že filosofická východiska jsou pro mnohé jedince podřízena ekonomickým prioritám, jednak však také tím, že mohou být pro mnoho z nich nesrozumitelná a v důsledku toho považována za nedůležitá.

PRŮVODCI CESTOU „NÁVRATU K PŘÍRODĚ“

V souvislosti s hlavní ideou tohoto textu bychom nyní chtěli upozornit na dva zajímavé společenské fenomény. Jedná se o „návrát k přírodě“ a o „návrát k pohybu“. První z nich je charakterizován poznáním, že ani nejdokonalější technologické vynálezy nemohou změnit skutečnost, že lidstvo je součástí širšího systému, v němž platí přírodní zákony a že každé racionálně smýšlející společenství by si mělo uvědomovat potřebu žít v souladu s přírodou a učit se ji respektovat. Druhý fenomén („návrát k pohybu“) vychází v obecné rovině z poznání, že pohyb je přirozenou součástí lidského života nezbytnou pro plnohodnotné bytí. Právě porovnání obou fenoménů v kontextu obsahu tohoto článku umožňuje pochopit jeho hlavní myšlenky.

⁴ Citát pochází z roku 2007.

Praktická a úspěšná realizace myšlenek, které mají ideový podtext a vycházejí z filosofických základů, je dobře patrná na příkladu fenoménu, jenž označujeme jako „návrat k přírodě.“

„Protože jsem poznal muka žíznivé touhy, chtěl bych vyhloubit studnu, ze které by i jiní mohli pít.“ Tak zní motto knihy *Dva divoši* (Seton, 1988) amerického spisovatele a zakladatele hnutí woodcraft Ernesta Thompsona Setona. Označit Setona za filosofa může působit snad poněkud odvážně, nicméně není to ani zcela nutné. Postačí, pokud jej budeme chápat jako propagátora a nositele určitých etických hodnot, jejichž filosofické základy vycházejí z autorů jiných, v tomto případě bychom mohli uvést především jména Ralph Waldo Emerson a Henry David Thoreau. Příklad rozmachu ideálů woodcraftu ukazuje, že praktická realizace filosofických úvah může vést cestou vytyčení hlavních principů a jejich důsledné realizace, aniž by pokaždé muselo dojít k jejich deformaci.

Citovaný výrok ukazuje touhu být jiným lidem jakýmsi ukazatelem cesty, kterou autor sám prošel. Jde o praktické naplnění již zmíněné funkce průvodce. „Statečnost není až tak moc to, že se člověk nebojí, jako to, že jdeš dál, i když se bojíš.“ (Seton, 1988, 284). Další často uváděná Setonova myšlenka tvrdí, že hrdinství nespočívá v tom nebát se, ale v tom učit se strach překonávat. V podobném duchu působily (a působí) na formování dospívajících chlapců knihy Jaroslava Foglara. Ten byl svým způsobem rovněž vykladačem idejí, které mají blízko k myšlence woodcraftu. Ve sborníku *Fenomén Foglar* vydaném Prázdňinovou školou Lipnice označuje Jirásek (2007) Foglara za „prototyp zážitkového pedagoga,“ což je velmi výstižné. Přes mnohokrát kritizované literární nedostatky a určitou naivitu (viděno „dospělými očima“) literárního díla Setona i Foglara, je jeho praktický dopad na mnoho generací čtenářů neoddiskutovatelný.

Sborník *Fenomén Foglar* přináší velmi různorodý, podrobný a nikoli černobílý soubor příspěvků spojených tématem titulní postavy. Většinou se jedná o autory, jejichž životy Jaroslav Foglar nějakým způsobem výrazně ovlivnil. Z našeho pohledu stojí za zmínku úvodní část sborníku, která prezentuje odpovědi mnoha předních osobností naší kulturní, vědecké i politické scény na otázku, zda může ještě Jaroslav Foglar něco nabídnout současné mládeži. Tito lidé představují ve sborníku jakýsi „laický element“ (myšleno ve vztahu k Foglarovi). Jedná se o příspěvky heterogenní (po stránce obsahu i formy), ale v mnoha z nich je patrná určitá tendence k vyjádření vztahu k „fenoménu Foglar“ skrze konkrétní symboly (žlutý špendlík, žlutý květ, lov bobříků). Koneckonců postava Mirka Dušína bývá běžně transformována do jakéhosi symbolu (většinou až přehnané) vzornosti.

K jisté ritualizaci a současně simplifikaci Foglarových postav nepochybně přispěla i komiksová podoba Rychlých šípů (možná jedna z vnějších příčin zajímavé souvislosti – několikrát zmíněného ovlivnění autorů příspěvků jak Rychlými šípy, tak příběhy Ferdy Mravence). Ať již se jedná o simplifikaci zdařilou nebo (občas) v rozporu s původním záměrem autora, bez ní by nikdy nedošlo k tak značnému rozšíření Foglarova díla mezi širokou čtenářskou obec.

Výrazným tématem odkazu Foglara a Setona je fenomén, který můžeme označit jako „návrat k přírodě“, neměli bychom opomenout některé jeho další praktické aplikace, jako je skauting (jehož kořeny ostatně vedou až k Setonovi), tramping (velmi zajímavá a v českých podmínkách svébytná podoba volně organizovaného pobytu v přírodě – trampové bývali nazýváni „divokými skauty“ (Rada & Žák, 1959) či modernější formy outdoorových pobytů (např. Outward Bound). Na foglarovskou tradici „městských“ aktivit navazují v posledních letech také stále oblíbenější šifrovací hry (Tmou, Assassin, Matrix atd.⁵). Dlouhá řada dalších organizací či aktivit by mohla následovat, nelze je na tomto místě vyjmenovávat, byť by si to určitě zasloužily.

V uvedených případech lze říci, že ideály „návratu k přírodě“ jsou často realizovány v souladu se zásadou propojení teorie s praxí. Zda je tomu tak i v případě problematiky „návratu k pohybu“, to je tématem následující kapitoly.

SPECIFIKA „NÁVRATU K POHYBU“

Pro současnou společnost, označovanou často atributem postmoderní, je charakteristické určité odcizení se tradičním hodnotám a také oddálení se přírodě. Způsob života ovlivňovaný rozvojem nových technologií⁶ postupně vzdaluje značnou část populace (zejména v hospodářsky vyspělých zemích) kontaktu s přírodou. Současně dochází ke snižujícím se nárokům na pohyb v jeho esenciální podobě. Myšlenková hnutí a ideové proudy volající jak po „návratu k přírodě“, tak po „návratu k pohybu“ nalézáme již v dávné historii. V důsledku uvedených trendů však dochází k jejich posílení a stále větší množství lidí si uvědomuje potřebu těchto „návratů“. V předchozí kapitole byly zmíněny příklady praktických forem „návratu k přírodě“ prostřednictvím vykladačů idejí a průvodců po cestách. Významný český filosof Jan Sokol (1998) rozlišuje dva filosofické přístupy k přírodě – pragmatický a ro-

⁵ Městské a šifrovací hry zaznamenaly v 1. dekádě 21. století značný rozmach a staly se svébytným fenoménem.

⁶ Kromě vysokého stupně technologizace společnosti hraje významnou roli v odtržení se od přírody také příklon společnosti ke konzumnímu chápání života.

mantický. „Návrat k přírodě“, o němž byla řeč v souvislosti s formami jeho praktické realizace, vychází z přístupu, který Sokol označuje jako romantický. Transcendentalismus a environmentalismus (v dílech zmiňovaných autorů Emersona a Thoreaua) jsou pouze dvěma z mnoha možných teoretických východisek pro aktivity a hnutí, jež mají obrácení se k přírodě ve svém programu.

„Návrat k přírodě“ a „návrat k pohybu“ mají spolu mnoho společného. Jak, již bylo řečeno, poptávka po obou těchto fenoménech (příroda i pohyb) se zvyšuje s klesající úrovní přirozené nabídky. Zatímco v případě „návratu k přírodě“ se daří předávat základní ideje vycházející z teoretických východisek do praktické roviny poměrně úspěšně, pokud jde o „návrat k pohybu“ je situace poněkud jiná.

Nezbytně nutné množství pohybu se v podmínkách hospodářsky vyspělých zemí snižuje, což vyvolává potřebu nahradit tento deficit umělými formami pohybových činností. Ty již nejsou přímou součástí každodenních pracovních procesů. Jde o téma, které je v rámci kinantropologie značně diskutované, zejména s ohledem na pozitivní dopad pohybové aktivity na zdravotní stav, fyzickou, potažmo pracovní výkonnost jedince i společnosti. Avšak přehnané zdůrazňování zdravotního či výkonnostního aspektu paradoxně posiluje dualistické chápání pohybových aktivit, jež v daném kontextu od sebe odděluje otázky těla a duše a staví tyto entity do opozice. Tuto myšlenku zmiňuje řada kinantropologů, např. Hodaň (2006).

Vrátíme-li se ke skupině „pohybujících se jedinců“, setkáváme se u ní velmi často s názorem, který lze vyjádřit (slovníkem odpovídajícím této skupině) takto: „Jaképak filosofování? Pohyb je potřeba, abych netrpěl nadváhou, abych se udržel v kondici, případně abych si zvýšil hladinu endorfinů či adrenalinu. Pokud mám o něčem přemýšlet, tak je to volba materiálního vybavení, které používám a zvládnutí technických dovedností, které zlepší můj výkon⁷.“

Takovýto pohled je typickým příkladem redukcionistického chápání pohybu a již zmíněného dualistického přístupu. Položme si nyní otázku: Která kinantropologická disciplína může rozvíjet širší úhel pohledu a bojovat proti redukcionistickým tendencím více než filosofická kinantropologie? Do jisté míry se tímto problémem může zabývat sociologická či psychologická kinantropologie, avšak spíše v dílčích momentech, těžiště této problematiky spadá do okruhu zájmu filosofické kinantropologie. Vážne-li zde komunikace mezi teorií a empirií, lze příčiny tohoto stavu hledat na obou stranách. U „pohybujících se jedinců“ se jedná o onu

⁷ Toto vyjádření je sumarizací názorů cca dvaceti jedinců zabývajících se rekreační pohybovou aktivitou (běžců, plavců a triatletů) získaných v rámci pilotního dotazníkového průzkumu na téma vztahu filosofie a pohybu.

popsanou neochotu zabývat se teorií. Vždyť přece jde „jen o pohyb, tak jakápak věda?“. Ze strany filosofů občas poněkud schází ochota transformovat své teoretické myšlenky do podoby, která by byla přijatelná pro laickou obec.

„Návrat k přírodě“ má mnoho vykladačů teoretických idejí. Ochota naslouchat tomuto výkladu je u těch, kteří se o praktickou aplikaci zmíněného typu návratu snaží, vyšší než u jedinců věnujících se pohybové aktivitě. To je dáno samotnou podstatou „návratu k přírodě“ a také povahou lidských typů, které se k němu hlásí. Myšlenka „návratu k pohybu“ má rovněž své vykladače. V současné době se jejich působení týká spíše menších skupin populace. Pomineme zde různé apely spojené s komerční interpretací a propagací různých sportovních pomůcek a okleštěné vesměs na zdravotní a estetickou motivaci (což nutně neznamená, že nemají žádný pozitivní efekt). Příklady „návratu k pohybu“ mající hlubší myšlenkový základ nalezneme ve větším měřítku spíše v historii. Za všechny zde lze jmenovat sokolské hnutí v našich zemích a jeho výrazný vliv na život celé společnosti v období od poslední čtvrtiny 19. století do počátku druhé světové války. Miroslav Tyrš (taktéž jiní propagátoři sokolské myšlenky) byl nepochybně příkladem vykladače idejí „návratu k pohybu“. Přes veškeré zásluhy, které organizace Sokol v historii našeho národa má a přes její víceméně zdařilou restauraci po listopadu 1989, se již v dnešních podmínkách stal z masového jev výběrový. Nicméně právě hlubší ideové základy a důraz na všestrannost a tradici dávají současnému sokolskému hnutí stále velmi pozitivní rysy. Pokud bychom chtěli v oblasti pohybových aktivit v tuzemsku hledat fenomén, který lze v jednadvacátém století označit za masový, bude se jednat v první řadě o fotbal a lední hokej. Je skutečností, že Českomoravský fotbalový svaz je členem ČSTV s nejpočetnější členskou základnou. Přes tuto skutečnost je opravdová masovost fotbalové obce však (na rozdíl od sokolského hnutí) tvořena pasivní skupinou příznivců a fanoušků. Jakkoli je sport coby pasivní forma zábavy důležitou složkou života naší společnosti, předmětem zájmu tohoto článku zůstává aktivní forma pohybu a její podoby.

Individualizace společnosti a také zcela nové technické možnosti vedou ke vzniku mnoha nových sportovních odvětví, například „adrenalinových sportů“. Zajímavý je rozvoj celé řady nově vznikajících cyklistických sportů (ve freestylovém duchu) či naopak přestěhování tradiční cyklistiky pod střechu ve formě spinningu. V případě „návratu k přírodě“ nacházíme propojení s „návratem k pohybu“ ve fenoménu, který se běžně označuje jako outdoorové aktivity. To je jenom několik z mnoha příkladů měnícího se spektra oblíbených pohybových aktivit současné populace. Takovéto široké spektrum s sebou nese značnou roztržitost v oblasti organizačních struktur a metodiky. Existence jakési zastřešující organizace, která by

dokázala předávat obecné ideové hodnoty ve vztahu k pohybovým aktivitám (tak, jak to dokázal činit ve své době Sokol) je právě z důvodu individualizace společnosti a širokého rozpětí pohybových aktivit v nedohlednu. Významnou roli hraje stále olympijské hnutí, ale vzhledem k jeho komercializaci a preferencím prezentace vrcholového sportu je jeho působení v oblasti předávání filosofických hodnot (na rozdíl od prezentace hodnot ekonomických) omezené a svým vyzněním poněkud problematické. To ukázaly znovu ZOH 2010 v kanadském Vancouveru⁸.

Má-li filosofická kinantropologie využívat vztahu mezi teorií a praxí, měla by se pokusit najít své průvodce, kteří budou hledat nové cesty a navázat na odkaz úspěšných předchůdců (typu Tyrše či Coubertina) a ve změněných podmínkách postmoderní doby nalézt přemostění ve směru od teorie k praxi.

TÉMATA FILOSOFICKÉ KINANTROPOLOGIE V RÁMCI MEZINÁRODNÍCH MÍTINKŮ

V návaznosti na předchozí kapitulu lze zmínit několik konkrétních případů, které dokládají, že filosofická kinantropologie reflektuje a zúročuje poznání ve směru od praxe k teorii. Abychom neřešili tuto problematiku pouze v tuzemských podmínkách, podíváme se na dané téma v evropském měřítku. V dubnu 2008 se uskutečnila v dánském přístavním městě Aarhus výroční konference British Sport of Philosophy Association, na níž byla založena nová organizace European Association for Philosophy of Sport. Na této konferenci zaznělo okolo 25 příspěvků věnovaných velmi různorodým tématům. Jednalo se o aktuální problémy současného sportu – doping, postavení žen, zdravotně postižených sportovců, ale též o problematiku etiky ve sportu, nechyběly samozřejmě příspěvky vycházející z děl klasických i moderních filosofů. Témata jako soutěž, prožitek či překonávání překážek se tu prezentovala z různých úhlů pohledu. Poměrně značný byl také zájem, jemuž se těšilo spojení filosofie a sportovní medicíny.

⁸ Jedním z příkladů problematického transferu principů fair-play do reality může být veřejná glorifikace zákroku ruského hokejisty Ovečkina na českého hokejistu Jaromíra Jágra (ZOH Vancouver, 2010). Zde primárně nezáleží na tom, zda tento zákrok byl v rozporu s pravidly a či byl z taktického pohledu zdařilý, ale na tom, že jeho pozitivní akceptace novinářskou a fanouškovskou obcí posouvá aplikaci principů fair-play za hranici přijatelnosti platnou ještě v nedávné minulosti.

Závěrečnou přednáškou byla prezentace významného filosofa sportu (bývalého předsedy IAPS⁹) Sigmunda Lolanda. Ten se dlouhodobě zabývá problematikou spravedlnosti ve sportu, např. v článku *Justice in Sport* uvádí dva úhly pohledu na tento fenomén ve formě tzv. „the Thin Interpretation“ a tzv. „the Thick Interpretation“. Na zmíněné konferenci hovořil na téma „Free Opportunity Principles“. Volně převezeno do češtiny se jedná o „principy rovných šancí.“ V referátu se objevila možná kritéria (věk, pohlaví, hmotnost, ale i tělesná výška, zdravotní omezení) a jejich obecné zohlednění v oblasti sportu na různých výkonnostních úrovních. Myšlenka vytvořit určitá regulativa s obecnou platností byla v následné diskusi konfrontována s řadou konkrétních situací z různých sportovních odvětví. Prezentace byla vedena poutavě a srozumitelně a následná diskuse byla živá a zajímavá. Přesto tu poněkud chybělo větší propojení mezi zcela obecně danými regulacemi na jedné straně a řešením ryze konkrétních situací zabíhajícími často až do úplných detailů. Zazněl tu i „kantovský“ úhel pohledu, že prioritou je správnost principů, nikoli formy jejich realizace. S tím lze v obecné rovině souhlasit. Nicméně, otázka praktické aplikace těchto regulativních principů by mohla být řešena systematicky postupem od obecného ke konkrétnímu, vytvořením jakýchsi řádů regulí. Pravidla prvního řádu by platila zcela obecně, pravidla druhého řádu by zahrnovala převážnou část regulí a zohledňovala jen určité výjimky. Takovéto výjimky jsou nutné vzhledem ke složitosti problematiky, k tradici, rozmanitému charakteru různých sportovních disciplín, a mnoha dalším okolnostem, které přispívají k (jinak žádané) pestrosti pohybových aktivit. Následovalo by několik dalších řádů, až bychom se dostali k n-tému (poslednímu) řádu, který by specifikoval potřeby jednotlivého konkrétního odvětví (pravidla dané sportovní disciplíny). Subjektivní pocit autora tohoto textu je, že pozornost byla věnována zejména problematice prvního a pak až n-tého (posledního) řádu, zatímco ostatní řády zůstaly spíše mimo oblast zájmu. Přičemž právě míra uskutečnitelnosti tvorby těchto „přechodných“ řádů by mohla být dána do souvislosti s tím, má-li vůbec smysl toto téma podrobněji řešit.

Vše lze chápat jako úvod do problému, a tudíž jako záležitost dalšího vývoje. Samo o sobě je vytyčení Free Opportunity Principles zajímavým krokem. Na tomto příkladu však lze ukázat možné směřování k praktickému využití poznatků filosofické kinantropologie.

Každý výběr příkladů je vždy poněkud subjektivní. Rozsah této stati neumožňuje podrobnou sumarizaci problematiky. V roce 2006 byla publikována dvě čísla časopisu *Journal of the Philosophy of Sport* (vydáváný IAPS). Mezi čtrnácti články budeme těžko hledat

⁹ IAPS – International Association for the Philosophy of Sport vznikla v r. 1999 přejmenováním původní Philosophic Society for the Study of Sport (zal. 1972).

některý, který by byl zaměřen tak, aby přinášel přímé využití teorie v praxi. Podíváme-li se do časopisu BSPA *Sport, Ethics and Philosophy* v roce 2007, je to obdobné. Přece jenom poněkud méně teoreticky a odborně zaměřené příspěvky mohou zaznít občas na konferencích. Již byla zmíněna konference BPSA v roce 2008, kde bylo prezentováno 25 příspěvků. O určité možnosti přímé aplikace s ohledem na praxi by se dalo hovořit ve čtyřech či pěti případech. Jako ilustrativní příklad je možno zmínit příspěvek Ivo van Hilvoordeho (2008) *Oscar Pistorius: Why excluding prostheses from the the Olympic Games*¹⁰? Stejně téma řeší i Edwards (2008). Je třeba zdůraznit, že tu nejde o sledování přímých dopadů teoretických statí na praxi. To, že se Oscar Pistorius nezúčastnil olympijských her v Pekingu, nakonec ovlivnily zcela jiné okolnosti. Nicméně, nelze přehlédnout, že zmíněný příspěvek se nejen inspiroval reálnou situací, ale také obsahoval konkrétní závěry, jež bylo možno (nikoli nutno) aplikovat v praxi.

KALOKAGATHIA JAKO VYBRANÉ ILUSTRATIVNÍ TÉMA

Pro konkrétní vyjádření hledané vazby mezi empirií a teorií lze vybrat téma kalokagathie, které můžeme ve filosofické kinantropologii řadit k velmi frekventovaným. Sborník *Kalokagathia* s podtitulem *Ideál nebo flatus vocis?* (editor Šíp, 2008) přináší sedm příspěvků, které se z různého úhlu pohledu zabývají otázkou, zda je téma kalokagathie v současné společnosti živé, či zda se jedná o pouhý prázdný zvuk (doslova „závan hlasu“). Editor sborníku hodnotí zažitou definici (tj. „harmonie duše a těla“) coby jakési klišé, zároveň však nepopírá její platnost (Šíp, 2008).

Dříve, než se budeme věnovat tomuto sborníku, letmo zmíníme problematiku kalokagathie v prostředí praxe. Jedním z nejpodstatnějších úskalí vrcholového sportu, které stále více od sebe odděluje aktivní a pasivní obec ve sportu zainteresovaných jedinců, je jednostrannost zatížení a vysoká specializace. S ní se pojí extrémní kvalita výkonů špičkových sportovců. Zcela zákonitě dochází k situaci, kdy nejúspěšnější sportovci přestávají být pro jedince z běžné společnosti vzory hodnými následování, ale stávají se nedostižnými idoly. To vede u podstatné části normální populace k přesunu zájmu o pohyb od aktivní k pasivní formě.

Vytrvalec Emil Zátopek a také propagátor jeho běžecké cesty František Kožík přivedli k vytrvalostnímu běhu stovky (spíše tisíce) lidí tím, že ukázali, jak se ze standardně dispono-

¹⁰ Příspěvek se zabývá otázkou, zda by měl mít tělesně postižený jihoafrický atlet Oscar Pistorius možnost zúčastnit se letních olympijských her spolu se zdravými sportovci. Problém spočívá v otázce, zda protézy (jež Pistorius používá), nepřinášejí určitou výhodu ve srovnání s jinými atlety.

vaného jedince díky pili, systematickosti a odvaze v hledání nových tréninkových postupů může stát skutečný šampion. To již v současnosti možné není, cesta na vrchol není otevřena každému, ale pouze omezenému množství jedinců, kteří disponují patřičnými genetickými předpoklady a vysoce nadstandardním technickým zabezpečením. Jak již bylo řečeno, z příkladů se stávají ikony a aktivní forma se mění na pasivní.

Podpora aktivního přístupu k pohybu je podmíněna motivací k následování, o jejíž ztrátě byla právě řeč. Příležitostí, kde tuto motivaci (hovoříme zde o motivaci k soutěžení, nikoli k pohybu obecně) nacházet, je více. Určité možnosti skýtají nově vznikající sporty, kde pro ambiciózní jedince vzniká (mikro)prostor k prosazení se. To je ovšem víceméně vyčerpitelná základna pohybových aktivit. Otázkou také zůstává, zda hledání nových pohybových činností z důvodu seberealizace je systémovým a obecně prospěšným procesem. Koneckonců, i to může být zajímavým tématem pro filosofickou kinantropologii.

Za velice přínosnou formu boje proti jednostrannosti a úzké specializaci v oblasti pohybových aktivit lze považovat různé formy vícebojů. Rozšíření spektra charakteru fyzické zátěže se vesměs projevuje pozitivně – snižuje rizika přetížení, a zvyšuje počet faktorů nutných pro úspěch, čímž dává šance většímu počtu sportovců. Z tohoto úhlu pohledu lze považovat i provozování triatlonu či desetiboje za krok k všestrannosti (ve srovnání s původními dílčími disciplínami) a tudíž i za drobný krůček směrem ke kalokagathii¹¹.

Seriál všeobecných fyzických testů kondice Ocelový muž, který založil Karel Vydra ze Sokola Žebrák v roce 1999, zahrnuje pět disciplín silového a vytrvalostního charakteru (benčpres, leh-sed, shyby, běh a cyklistika) a dává možnost poměřit se všem zájemcům nejen z ČR, ale i z okolních evropských států. Ve srovnání s triatlonem či desetibojem lze považovat realizaci Ocelového muže za výrazný krok směrem ke kalokagathii (z důvodu vyšší pestrosti zátěže), ačkoli o naplnění ideálu kalokagathie v plném rozsahu se nejedná.

Od roku 1996 se realizuje na Vysočině ve spolupráci s Gymnáziem Jihlava soutěž Univerzál, která nabízí ještě širší škálu aktivit, od individuálně sportovních etap (silový víceboj, atletický víceboj, triatlon, běh na lyžích atd.) přes etapy herní (florbal, volejbal, basketbal) až po duševně zaměřené disciplíny (šachy, piškvorky, IQ testy, go apod.). Tato soutěž se cíleně hlásí k myšlence kalokagathie. V programovém prohlášení má mimo jiné uvedenu formulaci „teprve v okamžiku, kdy si šachisté přijdou zaplavat a plavci zahrát šachy, bude soutěž plnit své skutečné poslání.“ (Univerzál, 2010).

¹¹ O možných úskalích redukce ideálu kalokagathie na pouhou preferenci širokého spektra činností je pojednáno v dalším textu.

Toto jsou jenom některé vybrané pohybové aktivity, které je možno v souvislosti s ideály kalokagathie uvést. Problematika harmonického rozvoje jedince se v podobě obsažené ve sborníku *Kalokagathia* v prostředí pohárových triatlonů, soutěží Ocelového muže či seriálu Univerzál s ohlasem nesetkává. Texty jsou pro zainteresované „pohybující se jedince“ příliš teoretické. Přesto se domnívám, že mnohé myšlenky v příspěvcích obsažené by mohly být pro aktivní účastníky uvedených pohybových aktivit přínosné, pokud by k jejich výkladu došlo způsobem pro ně přijatelným. Pestrost náhledů na fenomén kalokagathie ze strany příspěvatelů do uvedeného sborníku je určitě pozitivním rysem publikace, přínosné jsou historizující a srovnávací pohledy některých autorů. Komplexní pojetí tématu kalokagathie, především hlubší chápání možných „harmonizací“ člověka, tak jak o nich hovoří např. Martínková (2008) či Hogenová (2008), dokládají to, že preference prvku všestrannosti v našem konání je sice logickým, nikoli však jediným důsledkem aplikace kalokagathie, a že její ideál v sobě skrývá mnoho jiných témat. Rozhodně nemůžeme problém zjednodušit na tvrzení – kalokagathia rovná se všestrannost. Nicméně hovoříme-li o pohybové činnosti, nelze tento vztah přehlédnout.

Může existovat řada velmi prozaických důvodů, proč někteří lidé preferují pohybovou aktivitu všestrannostního charakteru. Jedním z nich může být třeba neschopnost jedince obstát v jednostranně orientované činnosti. Dále může jít o snahu poznávat něco nového, tedy o jakousi touhu po změně. I v případě, že v řadě případů by toto byly jediné motivační faktory, nelze nevidět, že tu existuje skupina „pohybujících se jedinců“, která je (přinejmenším zčásti) potenciálně přístupná myšlence pracovat na harmonizaci své osobnosti, byť v mnoha případech se zpočátku bude jednat spíše o intuitivní přístup.

Ani důsledné ujasnění myšlenek kalokagathie včetně aktivní teoretické zainteresovanosti nemusí nutně vést jedince k tomu, aby v praxi naplňoval její zásady. Stejně tak mnoho aktivních vyznavačů všestranného pohybu nebude mít zájem zabývat se teorií. Avšak ne zcela zanedbatelný je počet těch, kteří již vykročili směrem k všestrannosti a další možnosti harmonizace osobnosti mohou být pro ně přínosné. A právě fakt, že tato skupina by si zasloužila praktického průvodce ideály kalokagathie, je pointou těchto řádků.

Určité úskalí (v podobě jistého typu redukce) lze vidět v možné situaci, kdy by se jedna skupina zabývala tématem kalokagathie teoreticky, nerealizovala by ji však v praxi, zatímco jiná skupina by pak myšlenky kalokagathie uváděla do života, ale bez jakýchkoli teoretických poznatků a východisek. Tuto situaci lze označit za možnou, protože dojde-li k nedostatku komunikace, takovéto skupiny se dříve či později vytvoří.

Za oboustranně přínosný je oproti tomu možné považovat stav, kdy se autoři zabývající se tématem kalokagathie aktivně zúčastní všestrannostních aktivit (ne nutně ryze pohybových, ale spojených s pohybem), zúročí tuto zkušenost a dokážou své poznatky předávat těm, kteří se zabývají takovýmito aktivitami aktivně a jsou spíše prakticky zaměřeni.

OTÁZKY A MOŽNÉ ODPOVĚDI

Před samotným závěrem článku je možno položit následující otázky: Spadá zmiňovaná problematika skutečně do sféry zájmu filosofické kinantropologie? Je možno využít filosofickou kinantropologii pro řešení konkrétních a dílčích problémů pohybových aktivit, aniž bychom ji deformovali či nutili k přílišnému zjednodušování? Není využití konkrétních aplikací do praxe ve skutečnosti dostatečné? Tedy, nevytváří článek pouze zástupný problém?

Pokusme se nyní tyto otázky alespoň částečně a subjektivně zodpovědět. Mnohé praktické situace vznikající v prostředí pohybových aktivit skutečně mohou být (a také jsou) objektem zájmu jiných disciplín – sociologie sportu (vztahy mezi účastníky pohybového procesu, začlenění jednotlivců do kolektivu apod.), etiky ve sportu (otázky fair play, dopingů atd.), psychologie sportu (temperamentové charakteristiky, volní složka a další), ovšem právě filosofie může poskytnout všestranný vhled, který přesahuje úzké horizonty jednostranných pohledů, harmonizuje je a udržuje rovnováhu mezi větším množstvím komponent.

Již bylo řečeno, že využití filosofie pro praktické účely je komplikováno mnohostí různých filosofických východisek a jejich aplikací. Příklad hnutí woodcraft ukazuje, že praktická realizace filosofických úvah může vést cestou vytyčení hlavních principů a jejich důsledné realizace, aniž by nutně muselo dojít k jejich deformaci. Má-li dojít k aplikaci filosofických východisek v oblasti „návratu k pohybu“ ve větší míře, je složité vyhnout se jejich zjednodušení. Pokud se však naleznou průvodci, kteří dokážou tuto simplifikaci provést tak, aby nejdůležitější principy zůstaly zachovány, lze dosáhnout stavu, kdy bude teorie užitečná pro praxi. Na druhé straně, filosofie vždy bude spojena s teorií a není rozumné ani nutné vnucovat jí potřebu praktické aplikace vždy a za každou cenu.

ZÁVĚR

Pointou tohoto článku je otevřít otázku, a v lepším případě i vyvolat debatu o tom, zda je ve filosofické kinantropologii určité místo pro témata, která vycházejí z praxe, nerodí se

v archivech a knihovnách, a tudíž jejich podstata představuje jak konkrétní problém sportovce, rekreanta či obecně jakéhokoli účastníka pohybové činnosti, především však směřují k hledání možných odpovědí ve formě řešení konkrétního problému. Jedná se o formu nazírání, kterou prezentuje například Sokol ve své knize *Malé filosofie člověka* víceméně neakademickou a čtivou formou, v níž dává před výkladem skrze prizmata filosofických škol a učení přednost kreativnímu nahlížení na jednotlivá témata (vnímání, řeč, pravda, příroda atd.). Užité vyjadřovací prostředky jsou přijatelné pro běžného čtenáře. Právě podobná forma výkladu (zaměřená na oblast kinantropologie) má šanci oslovit obec „pohybujících se jedinců“ více a snáze, než odborný text prezentovaný tradičním prizmatem nazírání skrze filosofické školy.

Dále jde o význam a existenci prostředníků mezi teorií a praxí, tady těch, které v textu nazývám průvodci. Lidé věnující se pohybové aktivitě ve svém volném čase mají nepochybně právo zabývat se teorií pouze to té míry, která je jim příjemná a způsobem, který jim samotným připadá zajímavý. Řada z nich se domnívá, že bez filosofické kinantropologie se dost dobře obejdou. To je pravda. Nicméně, mohou být teorií významně obohaceni, najde-li se pro ně přijatelná forma sdělení. Přirovnání bývají vždy snadno napadnutelná, přesto lze uvést příklad Jiřího Grygara, který dokázal v minulosti na poli astronomie poutavou a srozumitelnou formou zpřístupnit mnohé (do té doby příliš odborné) poznatky laické čtenářské a divácké obci. Jde tedy o to najít srozumitelnou formu přenosu myšlenek a dále najít odpovídající míru zjednodušení, která nedeformuje jejich samotnou podstatu, s vědomím toho, že původní hloubka idejí nemusí být zcela zachována a některé detaily vždy zůstanou předmětem zájmu teorie.

S vědomím úskalí, která aplikace filosofie do praxe přináší, i s vědomím toho, že odpověď a potažmo řešení nebudou tak jednoznačné a univerzální, jako by tomu bylo v případě jiných vědních oborů, se autor domnívá, že filosofie tento úkol plnit může. V poněkud konkrétnější představě jde především o výzvu k aktivnímu pohybu, která je zaměřena na běžnou (nesportující) populaci a na přenos klíčových východisek pro tuto výzvu do prostředí praxe.

Další analýzy a příklady jednotlivých možností v různých situacích jsou tématem pro diskusi na jiné, podrobnější platformě. Takováto diskuse se jeví potřebnou a za jistých okolností může být i zajímavá.

REFERENČNÍ SEZNAM

- Bednář, M. (2007). Svět hodnot, svědomí a smysl života. In *Sborník příspěvků z mezinárodní konference Prožitek jako základní element zážitkové pedagogiky*. Ústí nad Labem: UJEP, 15–30.
- Bělohradský, V. (2001). *Postmodernizace (narativní definice pomocí McLuhanových tetrád)*. Pracovní verze textu k semináři na PedF UK.
- Bělohradský, V. (2007). *Společnost nevolnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).
- Edwards, S. D. (2008). Should Oscar Pistorius Be Excluded from the 2008 Olympic Games? *Sport, Ethics and Philosophy*. II ,2, 112–125.
- Hilvoorde, van I. (2008). Oscar Pistorius: Why excluding prostheses from the the Olympic Games? Aarhus, Danmark: *BPSA Fifth Annual Conference 24.–26.4.2008*.
- Hodaň, B. (2006). *Sociokulturní kinantropologie I*. Brno: MU.
- Hogenová, A. (1999). Tělo, duše a odpovědnost k celku. In *Pedagogika*, XLIX, č. 1, 5–10.
- Hogenová, A. (2008). Kalokagathia a její smysl. In R. Šíp (Ed.), *Kalogagathia. Ideál nebo flatus vocis?*. Brno: Paido.
- Hurych, E. (2007). Kvalita života v olympijské Kvalita života v olympijské a poolympijské Praze aneb „LOH v Česku - problém ekonomický či filozofický?“ *Sport a kvalita života*. Brno: FSpS MU, 4.
- Husserl, E. (1996). *Krize evropských věd a transcendentální filosofie: Úvod do fenomenologické filosofie*. Praha: Academia.
- Jirásek, I. (2005). *Filosofická kinantropologie*. Olomouc: UP.
- Jirásek, I. (2007). Prototyp zážitkového pedagoga. In I. Jirásek (Ed.), *Fenomén*. Praha: Prázd-
ninová škola Lipnice.
- Kant, I. (1996). *Kritika praktického rozumu*. Praha: Svoboda.
- Kožík, F. (1957). *Na shledanou, Emile*. Praha: SNDK.
- Loland, S. (2007). Justice in Sport. *Sport, Ethics and Philosophy*. I, č.1.
- Martínková, I. (2008). Kalokagathia – člověk jako krásný a dobrý pohyb. In R. Šíp (Ed.), *Kalogagathia. Ideál nebo flatus vocis?*. Brno: Paido.
- McNamee, M. (2007). Sport, Ethics and Philosophy; Context, History and Prospects. *Sport, Ethics and Philosophy* I, č.1, 1–2.
- Nykodým, J., & Charvát, M. (2004). Evropská unie a její vliv na sportovní prostředí. In *Sport a kvalita života*. Brno: MU, 67–70.
- Rada, V., & Žák, J. (1959). *Bohatýrská trilogie*. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění.

Seton, E., T. (1983). *Dva Divoši*. Praha: Albatros.

Sokol, J. (1998). *Malá filosofie člověka*. Praha: Vyšehrad.

Šíp, R. (2008). Kalokagathia jako ideál? In R. Šíp (Ed.), *Kalogagathia. Ideál nebo flatus vocis?*. Brno: Paido.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE:

Městské a šifrovací hry [online]. © 2006, poslední revize 4.3.2010 [citace 2010-03-04]. Dostupné z <<http://www.palicedute.org/volnycas/mestske-nocni-a-outdoor-zavody>>.

Ocelový muž [online]. © 2005, poslední revize 4.3.2010 [citace 2010-03-04]. Dostupné z <<http://www.ocelovymuz.cz>>.

Univerzál 2010 [online]. © 2008, poslední revize 4.3.2010 [citace 2010-03-04]. Dostupné z <<http://www.univerzal.ic.cz>>.

Václav Bělohradský [online]. Poslední revize 26.12.2009 [citace 2010-03-04]. Dostupné z <<http://www.multiweb.cz/hawkmoon/postmodernizace.htm>>.

PaedDr. Emanuel Hurych, Ph.D.

Katedra sportů

Vysoká škola polytechnická Jihlava

Tolstého 16

586 01 Jihlava

e-mail: hurych@vspj.cz

SOME OPPORTUNITIES FOR TRANSFER FROM THEORY TO PRACTICE WITHIN CHOSEN PARTS OF PHILOSOPHICAL KINANTROPOLOGY

The article deals with a certain form of structures coming from practical needs of the physical activities participants. These structures are understood as a close relation between two entities, represented by physical activity and philosophy. The text pay attention on the fact that especially transfer of the information from theory to practice contains some problems, and it tries to find the reasons for this situation. Then the article deals with the question whether some practical problems connected with movement activity practice should be an object of the interest of philosophical kinanthropology, or not. Another part of the text is devoted to the comparison of two phenomena called “return to nature” and “return to movement” and different situation concerning their relation between theory and practice. Newly the problem of increasing physical activity of common population (connected with “return to nature”) should be focused on within this text. The meaning of the interpreter as a guide from theory to practice is mentioned in the essay, as well. The author means the transfer between theory and empirical issues works in better way in the case of the direction from practice towards theory than vice versa. The article gives some examples of obstacles which blockade the opposite process and it is shown in the example of kalokagathia and its topical usage. In conclusion, the questions are formed, the answers of the author are mostly subjective which gives some space for next discussions.

Key words: *philosophical kinanthropology, theory, movement activity, “return to nature”, “return to movement”.*